

Vlaanderen
is Internationaal Ondernemen

DE BIOLOGISCHE VOEDINGSSECTOR

IN DUITSLAND

FLANDERS INVESTMENT & TRADE ZOCHT HET VOOR U UIT

De biologische voedingssector in Duitsland

Sarah Züfle

Isabelle Maufroy

Robert Giraud

Wirtschafts-und Handelsvertretung Flanderns

c/o Belgisches Konsulat

Cäcilienstrasse 46, D-50667 Köln

T: +49 221 25 49 28 | F: +49 221 257 06 94

cologne@fitagency.com

INHOUD

1	Inleiding	3
2	De biozegels	4
2.1	Duitsland & EU	4
2.2	Andere biozegels	5
3	De Duitse biomarkt	7
3.1	De Duitse consument	7
3.2	Marktomzet en marktaandelen 2013	7
3.3	Consumententrends 2014.....	10
3.4	Anuga Organic toont de actuele trends	12
4	Biomarketingcampagnes in Duitsland	13
5	Distributie van bioproducten in Duitsland	15
5.1	Top groothandelaars (gesorteerd op postcode) inclusief Oostenrijk en Luxemburg	15
5.2	Top bioketens (> 5 filialen)	36
5.3	Top discounters met eigen biomerk	44
5.4	Top drogisterijen met bioproducten	49
5.5	De Duitse handelsagent	51
6	Fair trade	52
6.1	Fairtradehandelsvennootschappen	53
7	Bekende biomerken in de Duitse vakhandel	57
8	Belangrijke Duitse beurzen	58
9	Links	59

---

1 Inleiding

In 2013 gaven de Duitse huishoudens 7,2% meer uit aan biolevensmiddelen en dranken. Dat was een omzet van 7,55 mld. euro in vergelijking met 7,04 mld. euro in 2012.

Deze marktstudie onderzoekt de Duitse biomarkt. Ze richt zich tot Vlaamse bedrijven die weinig of geen ervaring op de Duitse markt hebben, maar die in de nabije toekomst wel exportplannen koesteren. Dit vraagt echter een grondige voorbereiding.

De studie wil een antwoord geven op vaak gestelde vragen als: welke biozegels zijn er in Duitsland? Hoe ziet de actuele marktsituatie in Duitsland eruit wat biovoeding betreft? Wat zijn de actuele consumententrends in de biobranche?

Bovendien bevat deze studie een uitgebreide, specifieke adressenlijst van potentiële afnemers van Belgische bioproducten, profielen van biogroothandelaars, biosupermarkten, drogisterijen enz. met een groot aanbod aan bioproducten, die een interessant eerste aanspreekpunt kunnen zijn. Ten slotte worden de belangrijkste beurzen in de Duitse biobranche en ook de interessantste internetadressen op het Duitse en Belgische web belicht.

Inhoudelijk is deze studie gebaseerd op bronnen afkomstig van associaties en verenigingen actief in het biogebeuren, tijdschriften en vooral internetbronnen. De informatie en gegevens zelf zijn aldus onder voorbehoud. Voor referentie naar deze bronnen, zie hoofdstuk 9 van de studie.

De studie werd opgesteld door mevrouw Sarah Züfle van het FIT-kantoor in Keulen. Voor de Nederlandse vertaling zorgde mevrouw Isabelle Maufroy, eveneens van het kantoor in Keulen.

Mei 2014

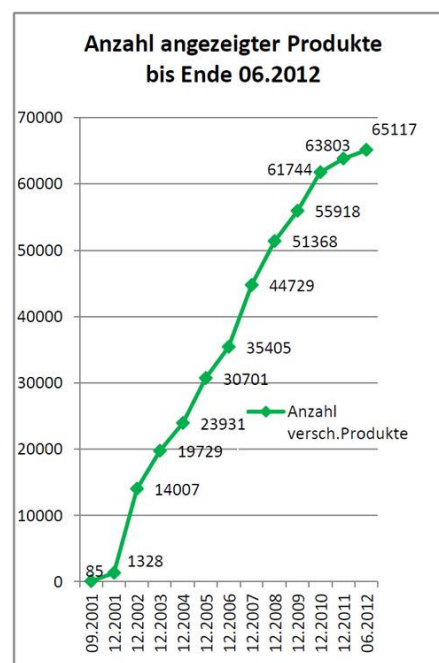
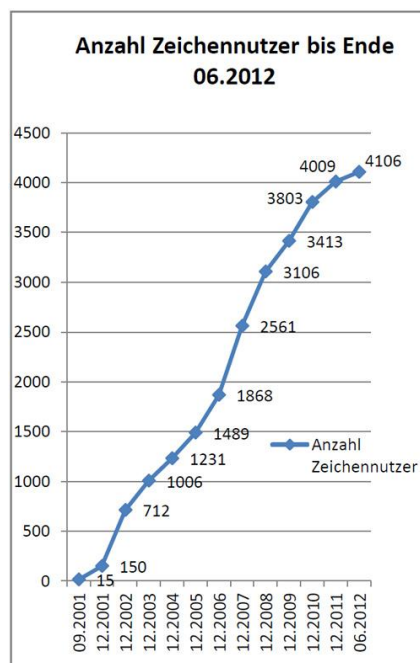
Robert Giraud

Vlaams Economisch Vertegenwoordiger in Keulen

2 De biozegels

2.1 Duitsland & EU

Sinds 01.07.2010 is er een nieuwe zegel geldig in de Europese Unie voor verpakte bioproducten die in de Europese Unie geproduceerd werden. Net zoals bij het Duitse *Bio-Siegel*, wordt ook hier het ecologische besluit van de Europese Unie als standaard vastgelegd. Het besluit houdt volgens de website van de Europese Commissie onder andere in dat:

- minstens 95% van de ingrediënten van agrarische oorsprong, biologisch geproduceerd werd
- het eindproduct voldoet aan de regels van het officiële controleprogramma
- het product direct van bij de producent of verwerker in een met zegel voorziene verpakking komt
- het product de naam van de producent, de verwerker of groothandelaar en de naam of de controlecode van de controle instantie draagt

Producten die in de Europese Unie geïmporteerd worden, kunnen het zegel dragen als ze aan deze voorwaarden voldoen. Als enkel het Europese biolabel (EU-biolabel) vereist is, is het zegel van de informatiedienst *Bio-Siegel*¹ niet nodig.

Tegen eind juni 2012 hadden 4.106 bedrijven in totaal 65.117 producten bij de instantie van het *Bio-Siegel* geregistreerd. Sinds de introductie van het biolabel op 5 september 2001 worden er dagelijks gemiddeld 16 producten geregistreerd die het *Bio-Siegel* krijgen.

¹ Informatiedienst Bio-Siegel - Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung (BLE)

Referat 512 - Informationsstelle Bio-Siegel - D-53168 Bonn

T: +49 (0) 228-68453355 - F: +49 (0) 228-68452907

E: biosiegel@ble.de – W: www.bio-siegel.de

Vooral bedrijven actief in de sectoren verwerking en handel gebruiken het zegel. Voor de consumenten schept het zegel transparantie en een betrouwbare oriëntatiehulp in de biosymbolendjungle. Door deze positieve resonantie werd de handelsmerkbescherming tot 2021 verlengd. De makers trekken voordeel uit de hoge aanvraag aangezien ze hierdoor een enorme groeikans op de Duitse biomarkt kunnen benutten.

2.2 Andere biozegels

Alle producenten die biolevensmiddelen op de markt willen brengen, moeten zich minstens houden aan de EU-verordening inzake biologische landbouw. De bioteeltfederaties echter vinden dit onvoldoende. Zelf hebben ze strengere vereisten dan deze die de wetgever voorschrijft. De biozegels die zij afleveren zijn natuurlijk niet verplicht, maar kunnen vrijwillig als logo op de producten aangebracht worden. Iedere persoon of bedrijf die het certificaat afgeeft, heeft zijn of haar eigen zwaartepunten. Dat geldt voor additieven, voedermiddelen, meststoffen, vrije uitloop van dieren, behandeling van zieke dieren, ... voor landbouwbedrijven (zowel voor conventionele als voor biologische).

BIOLAND

Bioland is de grootste teeltfederatie in Duitsland. Bioland-bedrijven baseren zich op een kringlooeconomie, d.w.z. wat uit de natuur genomen wordt, moet in de loop van het productieproces ook weer teruggegeven worden, liefst zonder afval en emissies. Een biologisch landbouwbedrijf bijvoorbeeld moet zelf voldoende voeders telen voor haar dieren. Als een dier ziek wordt, geven biolandbouwers de voorkeur aan natuurlijke geneeswijzen en homeopatische geneesmiddelen. Bijna 5.440 biolandbouwers en meer dan 920 levensmiddelenproducenten, zoals bakkerijen, slaggers, melkerijen, brouwerijen, restaurants en producenten van sappen, werken volgens de Bioland-richtlijnen. Ieder Bioland-bedrijf wordt regelmatig door een onafhankelijke, van overheidswege erkende controle instantie, gecontroleerd. Bovendien gebeuren er ook onaangekondigde controles.

www.bioland.de

DEMETER

Demeter is het kwaliteitskeurmerk voor producten die afkomstig zijn uit de biologisch-dynamische landbouw. *Demeter* is een internationaal gekend label. Hier zijn de eisen die worden gesteld aan de biologisch-dynamische boer nog strenger dan bij het biobedrijf. In de eerste plaats moeten licentiehouders voldoen aan de EU-normen betreffende de biologische productiemethode. Daarenboven worden hogere eisen gesteld aan het gebruik van biologische mest, het gebruik van biologisch veevoer en voer van het eigen bedrijf. Koeien en geiten mogen niet worden onthoord en liggen in biologisch geteeld stro. Tussen de legkippen lopen hanen en ze krijgen hele graankorrels die buiten in de uitloop worden uitgestrooid. Demeter-producten zijn verkrijgbaar in natuurvoedingswinkels en vaak bij de boerderij zelf (bv. groentepakketten). Vlees met het Demeter-keurmerk is beperkt verkrijgbaar bij biologische slagerijen en natuurvoedingswinkels, en daarnaast ook via levering aan huis. De Vereniging voor Biologisch-Dynamische Landbouw beheert het internationale keurmerk *Demeter*.

www.demeter.de

NATURLAND

Naturland is een basisdemocratische vereniging met wereldwijd meer dan 53.000 leden, voornamelijk boeren en verwerkende bedrijven. In Duitsland hebben ze meer dan 2.440 leden. Behalve de strenge voorschriften voor de biologische landbouw, legt *Naturland* ook sociale richtlijnen vast voor wat betreft de omgang met de medewerkers. Ook voor de biologische visteelt in aquaculturen en de ecologische bosexploitatie heeft *Naturland* richtinggevende vereisten opgesteld.

De natuurlijke aanpak houdt in: duurzaam economisch handelen, een praktische natuur- en milieubescherming, het behoud van de bodem, lucht en water alsook de bescherming van de consument.

www.naturland.de

BIOKREIS E. V.

Momenteel telt deze vereniging ongeveer 800 landbouwbedrijven, 80 verwerkers en meer dan 200 consumenten. Hun doel: de landbouwbedrijven op basis van biologische landbouw in regionale structuren ondersteunen. *Biokreis* eist dat het volledige landbouwbedrijf biologisch geëxploiteerd wordt, een gedeeltelijke omschakeling (bv. half conventionele, half biologische bedrijvigheid) is niet mogelijk. Biokreis-dieren mogen enkel verkocht worden als ze op een Biokreis-boerderij geboren werden.

www.biokreis.de

BIOPARK

De ecologische federatie *Biopark e.V.*, met zetel in Güstrow, telt ongeveer 700 leden (600 landbouwbedrijven en 100 verwerkende bedrijven en handelaars), verdeeld over 15 deelstaten. In totaal worden 142.057 ha grond volgens de Biopark-richtlijnen bewerkt. *Biopark* is volgens criteria van het IFOAM-accreditatieprogramma geaccrediteerd en tegelijkertijd een geregistreerd en beschermd merk voor de registratie van biologische levensmiddelen. De *Biopark*-standaarden schrijven o.a. een verbod van chemisch-synthetische stoffen en genetisch veranderde organismen voor, een optimalisatie van de bodemvruchtbaarheid, diervriendelijk houden van dieren, betrouwbaarheid over de oorsprong en natuurlijk voederen.

www.biopark.de

GÄA

De federatie *Gäa e.V.* is een vereniging van boeren, verwerkers en handelsbedrijven. Doel: de biologische teelt in de nieuwe deelstaten te verbeteren en te bevorderen. De *GÄÄ*, met zetel in Dresden, vertegenwoordigt in Duitsland 485 bioboerderijen met 51.000 ha oppervlakte in totaal, 90% daarvan in (voormalig) Oost-Duitsland. *GÄÄ* is sinds 2003 volgens de criteria van het IFOAM-accreditatieprogramma geaccrediteerd en dus als biocertificeerder internationaal erkend.

www.gaea.de

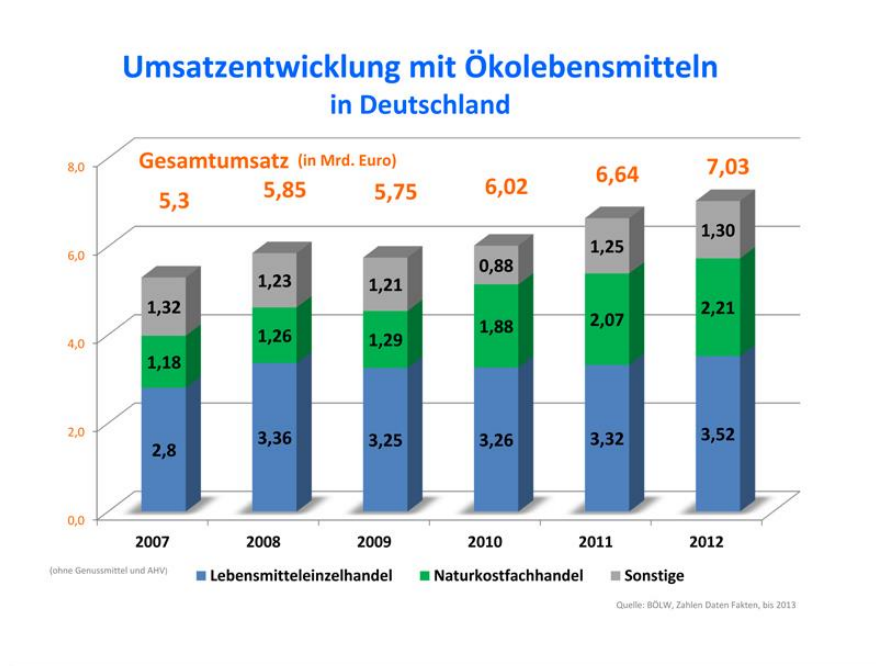
3 De Duitse biomarkt

3.1 De Duitse consument

Vergeleken met 2012 is in 2013 de consumptie van bioproducten bij de Duitse bevolking vrijwel constant gebleven. Opvallend is wel dat jonge mensen steeds meer bio verkiezen. 23% van alle gevraagde personen jonger dan 30 jaar verklaart vaak levensmiddelen uit biologische teelt te kiezen (een stijging van 9%). Daartegenover staat dat de bioconsumptie bij oudere verbruikers daalt. In 2012 beweerde nog 26% van alle bevroagden tussen 50 en 59 jaar oud dat ze uitsluitend of vaak bioproducten kopen. In ee, actuele studie blijkt dat nog slechts 19% te zijn.

Volgens de bevroagden is de belangrijkste reden voor de eerste aankoop van biolevensmiddelen, de regionale oorsprong. Meer bepaald de ondersteuning van regionale bedrijven (87%). Het diervriendelijk houden van dieren is met 85% een heel belangrijk argument. Op de derde plaats staat de lage belasting door schadelijke stoffen. Hoe hoger de leeftijd, hoe belangrijker de regionale oorsprong wordt. In Oost-Duitsland speelt dit zelfs een tendentieel grotere rol dan in West-Duitsland. 59% geeft als argument voor de aankoop van bioproducten de bescherming tegen levensmiddelenschandalen.

3.2 Marktomzet en marktaandeelen 2013

In 2013 gaven de Duitse huishoudens 7,2% meer uit aan bio levensmiddelen en dranken. Dat was een omzet van 7,55 mld. euro in vergelijking met 7,04 mld. euro in 2012.

Zoals in de vorige jaren waren er tussen de verschillende productgroepen grote verschillen. Grote prijsstijgingen door slecht weer zorgden niet alleen bij aardappelen en groenten, maar ook bij fruit op de conventionele markt voor een omzetsijging (omdat het aanbod beperkt was). Hierdoor bereikten de biopioniersproducten in tegenstelling tot de vorige jaren de hoogste groeicijfers.

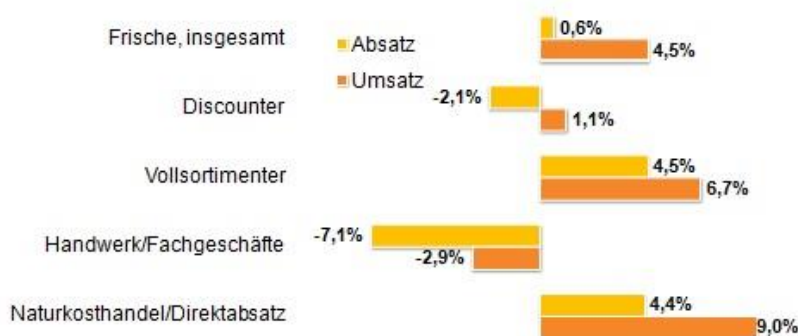

De vlees- en worstwarenverkoop profiteerde van het overvloedige en vaak goedkope aanbod aan varkensvlees. Consumptiemelk is met een omzetsijging van 11% door afzet- en prijsstijgingen eveneens één van de winnaars. Droge voeding was vooral in de drogisterijen succesvol. Vetten/oliën, fijnkost, droge kant-en-klare producten, diepvriesproducten alsook zoetwaren groeiden elk met meer dan 10%.

Maar enkele andere productgroepen tekenden verliezen op. Na de sterke stijging in 2012 daalde de omzet bij de eieren met 5% (vooral bij de discounters), als gevolg van de negatieve berichtgeving over de situatie in kippekwekerijen. Eieren zijn, met bijna 14% omzetaandeel, nog altijd de producten met het hoogste bioaandeel op de volledige markt. Ook de verkoop van kaas daalde, vermoedelijk omdat verpakte (sneetjes) kaas niet aan de verwachtingen van een duur bioproduct voldoet en de winkels deze vaak niet meer in hun assortiment opnamen. Ook de verkoop van vlees daalde. Dit was vooral te wijten aan het kleinere aanbod aan rundsvlees en de trend naar een vleesarmere voeding.

De handel in natuurvoeding (inclusief de boerderijwinkels) ontwikkelde zich met een groei van 8,6% bijzonder dynamisch. In de detailhandel in levensmiddelen (LEH) scoorden vooral de winkels met een volledig assortiment en de drogisterijen met een grotere afzet. De omzet bij de drogisterijen steeg met 16%. De discounters daarentegen verloren marktaandeel. Met een groei van 6% lag de detailhandel in levensmiddelen in totaal lichtjes onder het gemiddelde. De „andere verkoopkanalen“, o.a. bakkerijen, slagerijen, fruit- en groentewinkels, weekmarkten, abonnementhandel, postorderbedrijven, tankstations en reformhuizen bereikten een omzetaandeel van 9%.

Absatz und Umsatzänderung der Frischeprodukte* in % (Quartal I-III 2013 gg. Quartal I-III 2012)

* Produktgruppen: Fleisch, Fleischwaren, Geflügel, Eier, Käse, Obst, Gemüse, Kartoffeln, Brot, Milch, Milchgetränke, Joghurt, Butter, Quark, Speiseöle (2012 ca. 61 % des Bio-Lebensmittelmärktes)

AMI-Analyse des GfK-Haushaltspanels

GROOTHANDELAARS

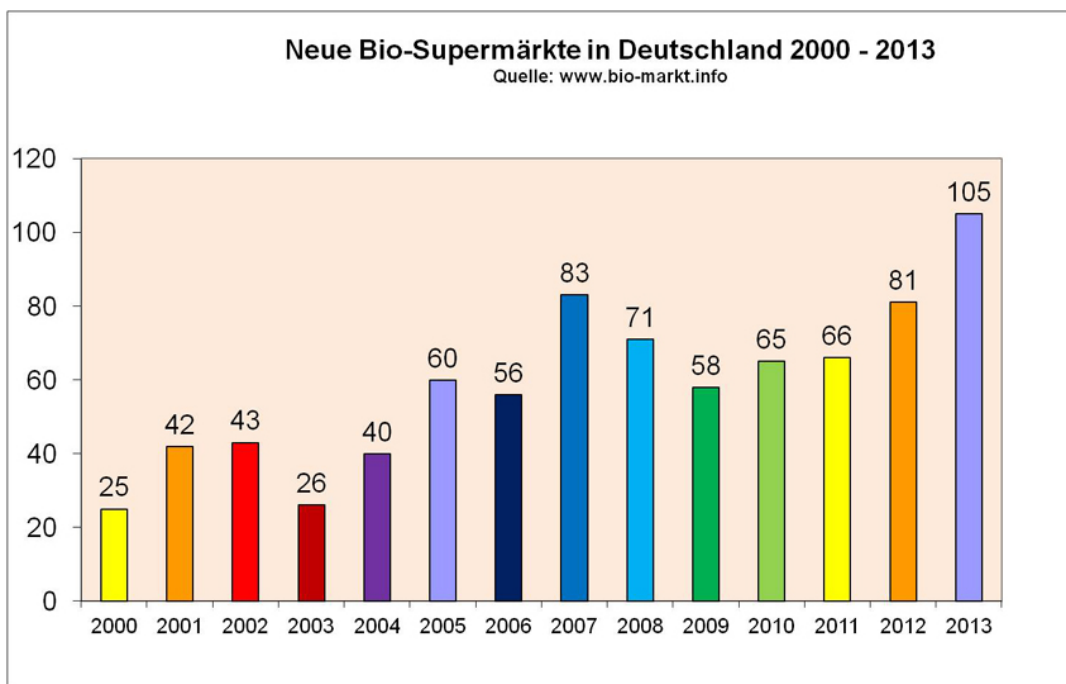
Al van vóór de start van het nationale project „Marktdaten Naturkostfachhandel“ (marktgegevens natuurkost vakhandel) in 2009 steeg de totale omzet van de beschouwde bedrijven voortdurend. In 2009 was de totale omzet nog € 0,86 mld., in 2012 was die op niveau van de groothandel € 1,13 mld. Bijna 2/3de van de jaarlijkse omzet wordt in het segment verse producten gegenereerd. Sedert 2009 is het omzetvolume in de natuurkostvakhandel aanzienlijk gestegen en blijft, in vergelijking met andere segmenten nog buitenproportioneel stijgen. Alles wijst erop dat deze positieve omzettrend zal aanhouden.

BIOSUPERMARKTKETENS EN KLEINE BIOWINKELS

Volgens onderzoek van het online tijdschrift *Bio-Markt.Info* (www.bio-markt.info) kwamen er tot het einde van 2013, 105 nieuwe biosupermarkten bij met in totaal 49.637 m² verkoopoppervlakte. 3640 m² werd wegens verhuis gesloten of werd door uitbreidingen deel van een nieuwe winkel.

Er kwam ongeveer 40% meer oppervlakte bij in vergelijking met het jaar daarvoor. In 2012 kwamen er nog 81 nieuwe grote winkels met 32.805 m² verkoopoppervlakte bij (hierin is het oppervlakteverlies door stopzetting overnames van zaken meegerekend). Vooral de twee grote filiaalhouders, Denn's Biomarkt en Alnatura, bepaalden het tempo en namen een groot aantal nieuwe vestigingen voor hun rekening (Denn's Biomarkt met 23 en Alnatura met 11 nieuwe supermarkten). Maar ook de Bio Company voerde een opmerkelijk tempo op met zeven nieuwe filialen in Berlijn en Potsdam.

15 supermarkten zijn niet echt nieuw, maar slechts verhuisd of verbouwd. Zo werd 3640 m² verkoopoppervlakte in de loop van het jaar gesloten, maar werd op een andere plaats ondergebracht of ter plaatse verbouwd. Hierdoor kwam er 6930 m² bij. De gemiddelde oppervlakte is daardoor van 217 m² naar 462 m² meer dan verdubbeld. In de meeste gevallen werden deze winkels door particulieren geleid.

Het aantal biovakmarkten en biosupermarkten in Duitsland bedraagt 780, volgens de actuele gegevens van Bio-Markt.Info. Sedert het jaar 2000 kwamen er per jaar tussen de 25 en 83 van deze grote natuurkost-vakwinkels bij. Uiteraard sloten af en toe ook een paar van die winkels door verkeerde locatiekeuze of door zware concurrentiedruk.

Goed 2/3de van alle vak- en biosupermarkten (72) werd door grote of kleine filiaalhouders geopend, bijna 1/3de door particulieren (33) met één tot vier winkels. Vanaf vijf winkels worden ze als filiaalhouders beschouwd. Ook in 2012 werd 70% van de nieuwe winkels door filiaalhouders geopend. Er is echter een groot aantal natuurkostdetailhandelaars die elk drie winkels hebben.

GASTRONOMIE EN HORECA

In vergelijking met de ongeveer 70 mld. euro die de markt voor buitenhuismaaltijden per jaar omzet, is het bio aandeel heel klein (geschat op 350 mln. euro). Het segment levensmiddelen neemt slechts 5% van de volledige biomarkt in. De omzet van gastronomische aanbiedingen in de detailhandel (detailhandel in levensmiddelen, bakkerijen en snackbars) ontbreekt hier echter nog. Officiële gegevens voor de sector biobuitenhuismaaltijden zijn voorlopig niet ter beschikking, en de omzet is ook niet opgenomen in de statistieken van de volledige biomarkt.

De ontwikkeling in de algemene buitenhuismarkt groeit langzaam maar bestendig. Het jaarlijkse groeipercentage wordt geschat op 4 à 5%.

Volgens oudere cijfers (2008) zijn er in heel Duitsland ongeveer 240.000 bedrijven in de horecasector. Daarbij komen nog ongeveer 14.000 bedrijfskantines, meer dan 3300 horecazaken in ziekenhuizen en revalidatiecentra, ongeveer 11.000 in bejaardentehuizen, 9.000 in scholen en 58 in studentenvoorzieningen. Kleuterscholen en kinderdagverblijven tellen niet mee. Momenteel zijn ongeveer 2.500 keukens biogecertificeerd, 10 jaar geleden waren dat nog slechts 500 keukens. Het aantal gebruikers van bioproducten in de gastronomie is echter minstens dubbel zo hoog, want niet iedere keuken die met bioproducten werkt, laat zich certificeren. We spreken hier over grote bedrijfskantines alsook over kleine kinderdagverblijven en restaurants.

Ondanks de constante groei zou de ontwikkeling sneller kunnen gaan. Naast de hogere prijs is voor vele keukens de aankoop zelf een belangrijke uitdaging. Er zijn in heel Duitsland slechts twee leveranciers die uitsluitend bioproducten aan de gastronomie leveren. Groothandelaars hebben hun aanbod weliswaar voortdurend aangepast aan de vraag van keukens, maar hun voornaamste activiteit is echter nog steeds de detailhandel. Behalve de eerder technische uitdagingen zoals prijs, aankoop en certificering is er intussen ook een discussie over duurzaamheid, bescherming van het klimaat, Corporate Social Responsibility (CSR), verkwisting van levensmiddelen, regionaal aspect, vegetarisch en veganistisch, waardoor het bio-aspect een beetje aan belang verloren heeft. In de toekomst zullen bio-aanbiedingen in de buitenhuismarkt eerder vanzelfsprekend worden en meer biogroothandelaars zullen zich specialiseren op de beleving van grootkeukens.

3.3 Consumententrends 2014

VEGANISTISCH EN VEGETARISCH

Alle waarnemers zijn het erover eens dat vegetarische en veganistische voeding in opmars zijn. De voornaamste redenen zijn de intensieve veehouderij (= massadierhouding), die veel consumenten niet zint. In Duitsland werd de discussie vooral gevoed door nieuwsberichten op televisie over kippemesterij en legbatterijen. Rijst-, soja- en haverdrankjes, producten die melk vervangen bij chocolademelk, crème fraîche en pudding zijn steeds meer in trek. Ook „veganistische kaas“, en andere plantaardige producten, liggen goed in de markt.

EERLIJKE HANDEL (FAIR TRADE)

Steeds minder consumenten aanvaarden de levensomstandigheden rond levensmiddelen. Uitbuiting, kinderarbeid en onmenselijke accommodatie van werknemers breken zuur op, zelfs wanneer de consument aanvankelijk blij is met goedkope prijzen (textiel is hiervan een goed voorbeeld). In vele

segmenten zoals suiker, cacao en koffie is „Fair Trade“ in de ogen van vele consumenten een kwaliteitskenmerk geworden. Een toenemend aantal consumenten wenst dat de gekochte producten niet met ethisch wangedrag in verband gebracht worden.

REGIONAAL

„Regionale producten“ hebben zelfs nog iets meer succes dan bioproducten. De liefhebbers van regionale producten leggen hiermee vooral de nadruk op een kortere afstand van teelt tot verkoop en productie in kleinere bedrijven. Bij groenten en fruit beoogt de consument vooral ook een gegarandeerde versheid.

DUURZAAMHEID

Duurzaamheid is ook een trend. Aan consumenten worden tegenwoordig bepaalde eigenschappen en zegels als bijzonder duurzaam voorgesteld, zonder dat dit uiteindelijk voor het volledige product geldt. Steeds meer consumenten wensen echter een volledig ecologisch product, dus van productie tot en met verpakking en marketing. Duurzame levensmiddelen staan voor natuurbehoud, behoud van landschap, bescherming van natuurlijke hulpbronnen. Biologische teelt kan niet apart beschouwd worden.

VOEDING ZONDER GENETISCH GEWIJZIGDE ADDITIEVEN

Bijna driekwart van de bevolking is tegen genetische manipulatie van voedingsproducten, dus tegen onoverzienbare ingrepen in de natuur. Als de landbouw en voedingsindustrie daar eenmaal mee begint, is er bijna geen weg meer terug. We stellen nu al vast dat de natuur op veel plaatsen onherroepelijk veranderd werd en dat biotopen en dier- en plantensoorten verdwenen zijn. Dit soort ingrepen, die bij genetische manipulatie tot op heden voor de mensen niet in te schatten zijn, worden negatief onthaald. Enkel de biologische landbouw weigert iedere vorm van gentechnische manipulatie en garandeert genetisch onveranderde levensmiddelen.

VERDRAAGZAAMHEID

De consumenten worden steeds bewuster als het gaat om voedingsallergien en voedselintolerantie. Gluten, lactose, suiker, noten, ei, fructose zijn slechts een deel van de ingrediënten waarvoor mensen allergisch kunnen zijn. In de meeste gevallen begint dit pas vanaf een bepaalde dosering. Voedingsbewuste consumenten eten daarom steeds minder voedingsstoffen die aanleiding kunnen geven tot allergieën en voelen zich daarom, met een voeding zonder deze componenten, beter. Voor vele consumenten is het daarom ook belangrijk dat er transparantie is over het gebruik van deze voedingsstoffen.

CONVENIENCE

Convenience is nog altijd de megatrend. Wat wil de consument daadwerkelijk en wat past bij zijn/haar levenssituatie? Hier heeft de consument nog altijd een grote keuze: diepvries convenience, diepgevroren producten, vers klaargemaakte producten en ook nog steeds kant-en-klare producten in conserven. Hier is de acceptatie/aanvaarding heel verschillend. Trends zijn: consumenten kopen kleinere porties, kopen minder in voorraad, wisselen graag af van smaak. Innovatieve aanbiedingen zijn daarom vaak grote hits.

3.4 Anuga Organic toont de actuele trends

De tweejaarlijkse beurs Anuga in Keulen is één van de grootste biobeurzen en voor aanbieders van bioproducten ook een goede bestelbeurs. Op de speciale tentoonstelling “Anuga Organic” stonden vorig jaar (2013) 271 bedrijven.

De interesse in productnieuwigheden is nog altijd groot.

De nieuwe trendthema's:

- Gourmet producten en regionale specialiteiten
- Halal Food
- Bioproducten
- Vegetarische producten
- Gezonde & functionele voeding
- Koosjer
- Finger food
- Huismerken (private label)
- Inhoudelijke stoffen
- Eerlijk gehandelde producten

---

4 Biomarketingcampagnes in Duitsland

ECHT-BIO

ECHT BIO staat voor 430 zelfstandige biowinkels, natuurwinkels en biosupermarkten in heel Duitsland. Zij zijn onafhankelijk en houden biowaarden in ere. De minimumstandaard is de Europese biorichtlijn. Er worden bij voorkeur producten van teeltfederaties zoals Bioland, Demeter of Naturland aangeboden. Heel vaak stammen bioproducten uit fairtrade projecten. ECHT BIO-winkels bieden bijzonder veel regionale producten aan, de regionale biogroothandelaars hebben een beperkt levergebied.

www.echt-bio.de

DIE REGIONALEN

Een andere belangrijke structuur is de samenwerking van de regionale biogroothandelaars. Onder het motto “Regional ist 1. Wahl” doen 10 groothandelaars in natuurlijke voedingsmiddelen een gemeenschappelijke actie voor regionale bioproducten. Deze actie van groothandelaars uit heel Duitsland, kortweg DIE REGIONALEN, focust bewust op de voordelen van regionale producten, volgens het motto: bio is goed, bio uit de eigen regio is nog iets beter. Regionaliteit is een duidelijk concurrentievoordeel tegenover de conventionele detailhandel. Want in de biohandel zijn er nog overzichtelijke structuren, transparante handelsbetrekkingen en persoonlijk contact. Een regionaal gespecialiseerde groothandelaar kent de telers in de nabije omgeving en kan ook kleine hoeveelheden op de markt brengen. Als extra voordeel heeft men ook de korte leverafstanden in een duidelijk vastgelegde regio. Daar waar de groothandelaars samen meer kunnen bereiken, bundelen ze hun krachten, bijv. bij reclame en marketing of het gezamenlijk aanbieden van koelapparatuur, weegschalen en kassasystemen voor de natuurkostwinkels. De groothandelaars beleveren in totaal meer dan 2.000 boerderijwinkels, natuurwinkels en biologische supermarkten.

www.die-regionalen.de

BIO KANN JEDER

“Bio kann jeder- Nachhaltig essen in Kita und Schule” luidt het motto van de nationale informatiecampagne voor meer biologische producten en duurzame voeding in de buitenhuismaaltijden van kinderen en jongeren. Het doel van het actieprogramma is om de verantwoordelijken in het bestuur en de kantines van scholen en kinderdagverblijven (Kita) alsook opvoeders, leraars en ouders attent te maken op het belang van een gezonde en kindgerichte voeding. Een nationaal netwerk bestaande uit voedingsdeskundigen, vakmensen uit de biosector en de buitenhuis maaltijdleveranciers ondersteunt vertegenwoordigers van scholen en cateringbedrijven bij het aanpassen en de omschakeling van hun maaltijdaanbod. De informatiecampagne "Bio kann jeder" voor de buitenhuismaaltijdleveranciers maakt deel uit van het *Bundesprogramm Ökologischer Landbau und andere Formen nachhaltiger Landwirtschaft* (BÖLN) (= nationale programma voor ecologische landbouw en andere vormen van duurzame landbouw). www.schulverpflegev.net/bio-kann-jeder-nachhaltig-essen-in-kita-und-schule-auf-der-biofach

---

5 Distributie van bioproducten in Duitsland

Tip: FIT Keulen geeft ieder jaar een actuele studie uit onder de naam 'Top 75 van de Duitse detailhandel' met uitgebreide contactgegevens (downloaden via www.flandersinvestmentandtrade.be na registratie via volgende [LINK](#)).

5.1 Top groothandelaars (gesorteerd op postcode) inclusief Oostenrijk en Luxemburg

---

1. Midgard Naturkost & Reformwaren GmbH

Lise-Meitner-Straße 5
D-10589 Berlin
T +49 (0) 30 484 90 90
post@midgard-naturkost.de
www.midgard-naturkost.de

Omzet (in mln. euro): 10,6 (2013)
Zaakvoerder: de heer Klaus Bartels
Aanbod: compleet bio-assortiment

2. Borkenstein Naturkost

**BORKENSTEIN
NATURKOST**

Hiddenseer Straße 11
D-10437 Berlin
T +49 (0) 178 793 02 01

Vogelsangstrasse 116
D-16792 Zehdenick OT Bergsdorf
T +49 (0) 33088 706 93
info@borkenstein-naturkost.de
www.bio-en-gros.de

Zaakvoerder: de heer Stefan Borkenstein
Aanbod: compleet bio-assortiment en natuurlijke cosmetica
(ca. 6.000 artikelen)

3. Ökofrost GmbH

Bregenzer Straße 5
D-10707 Berlin
T +49 (0) 30 787 766 66
info@oekofrost.de
www.oekofrost.de

Omzet (in mln. euro): 7,3 (2012)
Zaakvoerder: de heer Florian Gerull
Inkoopverantwoordelijke: mevrouw Ilona Lange
Aanbod: bio diepvriesspecialist, eigenaar van het handelsmerk "Biopolar",
134 artikelen voor groothandelaars en detailhandelaars

4. bioFrische GmbH

Monumentenstraße 33/34
D-10829 Berlin
T +49 (0) 30 788 925 38
M +49 (0) 173 924 42 89
info@biofrische.de
www.biofrische.de

Zaakvoerder: de heer Florian Pfahler
Aanbod: leverancier aan groothandelaars van gecontroleerde biologische
groenten en fruit

5. Terra Naturkost Handels KG

Gradestraße 92
D-12347 Berlin
T +49 (0) 30 63 99 93-0
info@terra-natur.de
www.terra-natur.com

Omzet (in mln. euro): 35 (2013)
Zaakvoerder: de heer Meinrad Schmitt
Inkoopverantwoordelijke: mevrouw Dorothea Schellschmidt

Aanbod: compleet bio-assortiment met meer dan 10.000 artikelen, meer dan 800 klanten in Noord- en Oost-Duitsland, levert ook aan catering bedrijven, ziekenhuiskeukens, kantines, kinderdagverblijven enz.

6. Ökotopia GmbH

ökotopia

Moosdorfstraße 7-9
D-12435 Berlin
T +49 (0) 30 698 09 83
info@oekotopia.org
www.oekotopia.org

Omzet (in mln. euro): 2,3 (2013)
Zaakvoerdster: mevrouw Franziska Geyer
Aanbod: producent en vakgroothandelaar voor biologische en fairtrade koffie en thee. Ökotopia is een non-profitorganisatie. Tot haar klantenbestand behoren groothandelaars.

7. Care Naturkost GmbH & Co. KG

Am Markt 9
D- 27419 Sittensen
T +49 (0) 4282 93 24-0
contact@care-natur.de
www.care-natur.de

Omzet (in mln. euro): 7,6 (2012)
Zaakvoerder: de heer Rüdiger Reich
Aanbod: Import en export van biologische grondstoffen. Assortiment: droge vruchten, noten, granen, peulvruchten, oliezaden, bijenproducten, koffie, kruiden, sojaproducten, alsook de bemiddeling van handelsverdragen over natuurvoedingsproducten.

8. Naturkost Nord Großhandelsgesellschaft mbH

---

naturkost nord
GmbH

Am Bauhof 2
D-21218 Seevetal
T +49 (0) 4105 580 40-0
kontakt@naturkost-nord.de
www.naturkost-nord.de

Omzet (in mln. euro): 16 (2012)
Zaakvoerder: de heer Matthias Deppe
Inkoopverantwoordelijken: de heer Jan Timm (fruit en groenten)
de heer Gabriel Walczuch (droge voeding)
de heer André Hack (verse levensmiddelen)
Aanbod: ongeveer 250 soorten groenten en fruit en ongeveer 3.000 artikelen
in het segment droge voeding

9. Maas & Breymeier KG

Röntgenstraße 12 - 14
D-21465 Reinbek
T +49 (0) 40 670 79 40
info@maas-breymeier.de
www.maas-breymeier.de

Omzet (in mln. euro): 3,2 (2013)
Zaakvoerder: de heer Stefan Heise
Aanbod: compleet bio-assortiment en natuurlijke cosmetica, groothandelaar
in Noord-Duitsland, levert aan natuurwinkels en aan de gastronomie

10. Service-Bund GmbH & Co. KG

Friedhofsallee 126
D-23554 Lübeck
T +49 (0) 451 49 95 20
info@servicebund.de
www.servicebund.de

Omzet (in mln. euro): 500 (2012)
Zaakvoerder: de heer Ulfert Zöllner
Aanbod: Service-Bund is een groothandelsorganisatie die een breed assortiment levensmiddelen verdeelt (ca. 18.000 artikelen), specifiek toegespitst op de behoeftes van restaurants, hotels en de rest van de volledige foodservice markt (ca. 60.000 klanten). Met haar 29 leden is Service-Bund één van de sterkste groothandelsorganisaties van de foodservicemarkt in Duitsland. Zij hebben ECD – European Catering Distributors – opgericht, samen met partners in 12 landen.

11. C.F. Grell Nachf. Naturkost GmbH & Co. KG

Feldstraße 3b
D-24568 Kaltenkirchen
T +49 (0) 4191 950 30
info@grell.de
www.grell.de

Omzet (in mln. euro): 50 (2012)
Zaakvoerder: de heer Andreas Ritter Ratjen
Inkoopverantwoordelijke: de heer Jan Bolten (droge voeding)
Aanbod: compleet bio-assortiment en fairtrade producten (9.000 artikelen) voor 320 klanten

12. Nordlicht Naturkost Handels GmbH

Boschstraße 6
D-24568 Kaltenkirchen
T +49 (0) 4191 950 40
info@nordlicht-naturkost.de
www.nordlicht-naturkost.de

Omzet (in mln. euro): 6,1 (2012)
Zaakvoerders: de heer Ole Mester en de heer Lars Bünning
Aanbod: verpakking van en groothandel in granen, zaden, droge vruchten en noten

13. Kornkraft Naturkost GmbH

Am Forst 36
D- 26197 Großenkneten-Huntlosen
T +49 (0) 4487 92 10
info@kornkraft.com
www.kornkraft.com

Omzet (in mln. euro): 14,2 (2013)
Zaakvoerders: mevrouw Sabine Moeller-Schritt en de heer Joachim Schritt
Inkoopverantwoordelijken: de heer Hartmut Rebers (droge voeding)
de heer Rolf Scheller (verse levensmiddelen)
Aanbod: compleet bio-assortiment (9.000 artikelen), 450 klanten (biowinkels, grootkeukens enz.) in Niedersachsen, Bremen, Hamburg

14. Alveus GmbH

Luisenweg 109
D- 20537 Hamburg
T +49 (0) 40 374 13 62-0
tea@alveus.eu
www.alveus.eu

Zaakvoerder: de heer Daniel Trenk
Aanbod: inkoop en verkoop van biologische thee

15. Bio-Antakya Großhandel für FoodCoop's, Einkaufsgemeinschaften, Naturkostfachgeschäfte

---

Ludwig-Erhard-Straße 34
D-28197 Bremen
T +49 (0) 421 52 27 90
info@bio-antakya.de
www.bio-antakya.de

Omzet (in mln. euro): 8,3 (2012)
Zaakvoerder: de heer Ronald Schikker
Inkoopverantwoordelijke: mevrouw Ingrid Brück
Aanbod: compleet bio-assortiment (meer dan 2.000 artikelen), levert aan biowinkels, gastronomie, grootkeukens, online-shop, enz.

16. Nabuko Bio Großverbraucher-Service

---

von Estorff Straße 26-30
D-29525 Uelzen
T +49 (0) 581 97 61 80
info@nabuko-biogvs.de
www.nabuko-biogvs.de

Zaakvoerder: de heer Torsten Bunge
Aanbod: compleet bio-assortiment voor grootverbruikers (grootkeukens, ziekenhuizen, kinderdagverblijven, enz.)

17. Rila Feinkost-Importe GmbH & Co. KG

Hinterm Teich 5
D-32351 Stemwede-Levern
T +49 (0) 5745 94 50
kontakt@rila.de
www.rila.de

Omzet (in mln. euro): 45 (2012)
Zaakvoerders: de heer Helmut Richter en de heer Bernd Richter
Inkoopverantwoordelijke: de heer Dietrich Nolte

Aanbod: import en distributie van regionale fijnkostspecialiteiten, wijnen en likeuren uit de mediterrane landen, het Verre Oosten en Amerika alsook biolevensmiddelen, fijnkost en volwaardige kost (1.100 artikelen)

18. Naturkost Kontor Bremen GmbH

Am Waller Freihafen 1
D-28217 Bremen
T +49 (0) 421 537 97 70
info@naturkost-kontor.de
www.naturkost-kontor.de

Omzet (in mln. euro): 13 (2012)
Zaakvoerders: de heer Martin Clausen en de heer Knut Schaeper
Aanbod: compleet bio-assortiment, echter vooral regionaal afgestemd op groenten en fruit

19. Naturkost Elkershausen GmbH

Levinstraße 9
D-37079 Göttingen
T +49 (0) 551 50 66 10
info@naturkost-elkershausen.de
www.naturkost-elkershausen.de

Omzet (in mln. euro): 40,5 (2013)
Zaakvoerders: de heer Hermann Heldberg en de heer Thomas Hölscher
Aanbod: compleet bio-assortiment, partner van Naturkost Schramm en Biotropic, volledig assortiment met producten uit de segmenten verse en droge voeding, leveren aan biowinkels, boerderijwinkels, marktkramers, leverdienst voor restaurants, hotels, congrescentra en ziekenhuizen

20. BioTeeManufaktur Hessen GmbH

Ludwigsteinstraße 8
D-37214 Witzenhausen-Unterrieden
T +49 (0) 5542 500 60 67
info@bioteemanufaktur.de
www.bioteemanufaktur.de

Omzet (in mln. euro): 1,6 (2012)
Zaakvoerdster: mevrouw Margarete Hoffmann-Serr
Aanbod: producent en groothandel van gecontroleerde biologische aromatische en geneeskrachtige kruiden en thee

21. BIOGARTEN Handels GmbH

Liebigstraße 1a-3/7-9
D-40721 Hilden
T +49 (0) 2103 95 03-0
service@biogarten.de
www.biogarten.de

Omzet (in mln. euro): 22 (2012)
Zaakvoerdster: mevrouw Roswitha Weber
Inkoopverantwoordelijken: mevrouw Isabelle Kültzow
mevrouw Gabriela Eickhorst
Aanbod: compleet bio-assortiment, levert aan Naturkost en aan vakhandelaars van natuurlijke cosmeticaproducten (meer dan 10.000 artikelen, waarvan 70% cosmetica)

22. BioTropic GmbH

Daimlerstraße 4
D-47167 Duisburg
T +49 (0) 203 51 87 60
info@biotropic.com
www.biotropic.com

Omzet (in mln. euro): 42,5 (2013)

Zaakvoerder: de heer Andree Mols
Aanbod: import en internationale distributie van biologische groenten en fruit

23. Naturkost West GmbH

Daimlerstraße 4
D-47167 Duisburg
T +49 (0) 203 57 07 70
info@naturkost-west.de
www.naturkost-west.de

Omzet (in mln. euro): 26 (2013)
Zaakvoerder: de heer Andree Mols
Inkoopverantwoordelijke: mevrouw Patrizia Filippelli (fruit en groenten)
Aanbod: groothandel en detailhandel met volledig assortiment, alsook cosmeticaproducten, was- en reinigingsmiddelen en non-food artikelen, webshop, enz.

24. Weiling GmbH

Erlenweg 134
D-48653 Coesfeld
T +49 (0) 2541 74 70
info@weiling.de
www.weiling.de

Omzet (in mln. euro): 160 (2013)
Zaakvoerders: de heer Bernd Weiling en de heer Peter Meyer
Inkoopverantwoordelijken: de heer Sascha Hinkes (groenten en fruit)
mevrouw Sandra Malinowski (kaas, zuivel- en diepvriesproducten, vlees en levensmiddelen)
de heer Jan Nockemann (droge voeding, wijn, dranken en cosmetica)
Aanbod: compleet bio-assortiment en cosmeticaproducten, bevoorrading van ongeveer 70 klanten met meer dan 11.000 biofijnkostartikelen. Retailklanten van het huismerk (Bioladen) krijgen dezelfde voordelen als bij de groothandelaar. Weiling gaat vennootschappen aan met zelfstandige ondernemers. Het bedrijf concentreert zich op de biovakhandel, m.a.w. levert niet aan detailhandelaars, biodiscounters en reformhuizen.

25. HÖP GmbH & CO KG - Handelsgesellschaft für ökologische Produkte

---

Schloß Borgwedde
Borgwedder Straße 4
D-49179 Ostercappeln-Borgwedde
T +49 (0) 5476 90 20 81/-82
info@hoep-bioproducte.de
www.hoep-bioproducte.de

Zaakvoerder: de heer Martin Läer
Aanbod: compleet bio-assortiment, levert aan grootverbruikers, grootkeukens en industrie

26. Bio-Frischedienst BOG GmbH

Rottstraße 23
D-52068 Aachen
T +49 (0) 241 53 61 54
info@bio-frischedienst.de
www.bio-frischedienst.de

Zaakvoerders: de heer Gerald Preis en de heer Thomas Mindner
Aanbod: bio groothandelaar in levensmiddelen uit gecontroleerde biologische landbouw.

27. Hubert Bois – Naturkost & Warenhandels GmbH

Wormersdorferstraße 47
D-53340 Meckenheim
T +49 (0) 2225 78 24
info@bios.de
www.bois.de

Zaakvoerder: de heer Hubert Bois
Aanbod: natuurvoedingswinkel en groothandel natuurvoeding

28. Naturproduktehaus Feige

Altenkirchener Straße 27
D-53567 Asbach-Limbach
T +49 (0) 2683 945 50
feige@onlinehome.de
www.feige-natur.de

Zaakvoerder: de heer Heinz-Dieter Feige
Aanbod: online postorderbedrijf, productie van en groothandel in natuurlijke producten (> 2.500 producten)

29. Harald Koch

Max-Planck-Straße 19
D-61184 Karben
T +49 (0) 6039 934 08 48
koch.hg@t-online.de
www.harald-koch-bio.de

Zaakvoerder: de heer Harald Koch
Aanbod: volledig assortiment, levert aan kleuterscholen, biowinkels (ook kleine), schoolkeukens, bejaardentehuizen, congresscentra, hotels en restaurants, gratis levering aan huis (in de regio Rhein-Main, Koblenz, Bonn, Köln, Darmstadt, Bruchsal, Bühl, Stuttgart, Gießen, Marburg en Ederbergland)

30. Phönix Naturprodukte GmbH

Bornweg 100
D-61191 Rosbach
T +49 (0) 6003 91 29-0
phoenix@phoenixbio.de
www.phoenix-naturkost.de

Omzet (in mln. euro): 19,2 (2013)
Zaakvoerders: de heer Lars Oliver Schubert en de heer Michael Welzenbach

Aanbod: compleet bio-assortiment (meer dan 7.000 artikelen). Klanten zijn natuurwinkels, boerderijwinkels, marktkramers, reformhuizen, kleuterscholen en kantines

31. BS Bio Service OHG – Bio Korb

Darmstädter Straße 52
D-64397 Modautal
T +49 (0) 6167 913 97 60
post@bio-korb.de
www.bio-korb.de

Omzet (in mln. euro): 6,4 (2013)
Zaakvoerder: de heer Andreas Burk
Aanbod: biologische groothandel voor kleinere afzethoeveelheden, in heel Duitsland. Het bedrijf heeft een eigen verzendingsdienst: portvrij vanaf 125 euro (ongeveer 3.500 artikelen)

32. Gebrüder Franz GmbH

Vorderster Berg 9
D-66333 Völklingen-Wehrden
T +49 (0) 6898 690 18-0
info@gebrfranz.de
www.gebrfranz.de

Omzet (in mln. euro): 8,2 (2013)
Zaakvoerders: de heer Gregor Franz (inkoop droge voeding) en de heer Guido Franz (inkoop verse voeding en zuivelproducten)
Aanbod: compleet bio-assortiment (ongeveer 4.600 artikelen), groothandelaar, importeur en fabrikant. Levering in heel Zuidwest-Duitsland en de regio Saar-Lor-Lux (Saarland-Lothringen-Luxemburg)

33. Pax-An Naturwaren-Handelsgesellschaft mbH

Postfach 32
Raiffeisenstraße 2
D-72829 Engstingen
T +49 (0) 7129 141-0
info@paxan.de
www.paxan-direkt.de

Omzet (in mln. euro): 18 (2013)
Zaakvoerder: de heer Hans-Udo Zöller
Aanbod: compleet bio-assortiment (meer dan 8.000 artikelen) voor de vakhandel in de regio Stuttgart

34. Curavital

Postfach 1166
Röchlingstraße 16
D-73447 Oberkochen
T +49 (0) 7364 91 94 82
info@curavital.de
www.curavital.de

Zaakvoerder: de heer Hans-Peter Eggstein
Aanbod: groothandel en detailhandel alsook online shop van biowijn, biofijnkost, bio gedroogde vruchten en noten

35. Pural Vertriebs GmbH

Kiefernstraße 11
D-76532 Baden-Baden
T +49 (0) 7221 509 60
info@pural.de
www.pural.de

Zaakvoerdster: mevrouw Ulrike Claus
Aanbod: compleet bio-assortiment (ongeveer 8.500 artikelen) alsook een aantal producten onder het huismerk „Pural“. Werkt samen met ongeveer 270 leveranciers uit Duitsland, België, Nederland, Oostenrijk, Italië...

36. Vallée Verte Handelsgesellschaft für Naturprodukte mbH

Freiburger Straße 2A
D-77694 Kehl-Auenheim
T +49 (0) 7851 99 45 69 10
hurst@vallee-verte.de
www.vallee-verte.de

Omzet (in mln. euro): 4,4 (2013)
Zaakvoerder: de heer Bernhard Hurst
Inkoopverantwoordelijke: mevrouw Veronique Schönfelder
Aanbod: import en export van kaas, zuivelproducten

37. Naturkost Schramm Import/Export GmbH

Industrie-Straße 5a
D-77767 Appenweier
T +49 (0) 7805 96 68 20
info@schramm-naturkost.com
www.schramm-naturkost.com

Omzet (in mln. euro): 28 (2013)
Zaakvoerders: de heer Hermann Heldberg en de heer Christian Kaufmann
Aanbod: import en export van biologische groenten en fruit - kantoor in Spanje - verkoop in heel Europa

38. Rinklin Naturkost GmbH

Bruckmatten 18
D-79356 Eichstetten
T +49 (0) 7663 939 40
info@rinklin-naturkost.de
www.rinklin-naturkost.de

Omzet (in mln. euro): 62 (2012)

Zaakvoerders: de heer Armin Rinklin, de heer Harald Rinklin, de heer Jochen Rinklin en de heer Wilhelm Rinklin

Inkoopverantwoordelijken: de heer Bernhard Danzeisen (groenten en fruit)
de heer Jenö Laszlofy (droge voeding)
mevrouw Tanja Stöhr (drogisterij en cosmetica)
de heer Gilles Lanfranca (verse en diepvriesproducten)

Aanbod: compleet bio-assortiment (ongeveer 8.000 artikelen) - 510 klanten (natuurwinkels, marktkramers en gastronomie) in Zuidwest-Duitsland

39. Naturkost Ernst Weber GmbH

Schäftlarnstraße 10
D-81371 München
T +49 (0) 89 74 63 42-0
info@naturkostweber.de
www.naturkostweber.de

Omzet (in mln. euro): 14,4 (2013)

Zaakvoerder: de heer Ernst Weber

Inkoopverantwoordelijken: de heer Michael Kirsch (verse groenten en fruit)
de heer Guiseppe Geraci (verse groenten en fruit)
de heer Biagio Lo Cascio (verse groenten en fruit)
mevrouw Lisa Salminger (diepgevroren groenten en fruit)
mevrouw Susanne Kraus (diepgevroren groenten en fruit)
de heer Ingmar Laczay (droge voeding)
mevrouw Ursula Eichler (droge voeding)
mevrouw Juliane Spranger (droge voeding)

Aanbod: import van biologische levensmiddelen direct van de producent en levering aan groothandelaars

40. Ökoring Handels GmbH

Dieselstraße 9
D-82291 Mammendorf
T +49 (0) 8145 93 08 30
zentrale@oekoring.com
www.oekoring.com

Omzet (in mln. euro): 35,2 (2013)

Zaakvoerders: de heer Thomas Börkey-Biermann en de heer Christoph Weigl

Aanbod: compleet bio-assortiment (meer dan 8.500 artikelen). Vooral levering aan natuurwinkels in het zuiden van Beieren

41. Chiemgauer Naturkosthandel GmbH

Gmein 1-2
D-83567 Unterreit-Grünthal
T +49 (0) 8638 98 77-0
buero@chiemgauer.com
www.die-chiemgauer.de

Omzet (in mln. euro): 14,2 (2012)
Zaakvoerder: de heer Fritz Huber
Aanbod: compleet bio-assortiment (meer dan 7.000 artikelen), milieuvriendelijke was- en reinigingsmiddelen. Levert aan de vakhandel in de regio Zuid-Beieren

42. Bio-Zentrale Naturprodukte GmbH

Holzmühlenweg 4
D-84384 Wittibreut-Ulbering
T +49 (0) 857496100
info@biozentrale.de
www.biozentrale.de

Omzet (in mln. euro): 1,8 (2013)
Zaakvoerders: de heer Stefan Lipgens en de heer Bernd Schmitz-Lothmann
Aanbod: compleet bio-assortiment (650 artikelen). Levert aan Rewe, Metro, Globus

43. Eco-Plus Handels und Service GmbH

Untere Hauptstraße 33
D-85354 Freising
T +49 (0) 8161 936 38-0
info@eco-plus.de
www.eco-plus.de

Omzet (in mln. euro): 3,5 (2013)
Zaakvoerder: de heer Rüdiger Kerschner
Aanbod: importeur van hoogwaardige bioproducten

44. Agro Food Lebensmittelgroßhandel GmbH

Bahnhofplatz 4d
D-85540 Haar bei München
T +49 (0) 89 90 46 94 46
info@agro-food.de
www.agro-food.de

Omzet (in mln. euro): 1,7 (2013)
Zaakvoerder: de heer Thomas Feist
Aanbod: compleet bio-assortiment

45. Epos Bio Partner Süd GmbH

Gewerbestraße 12
D-85652 Pliening / Landsham
T +49 (0) 89 90 90 19-0
info@bio-partner.de
www.bio-partner.de

Zaakvoerder: de heer Hermann Oswald
Aanbod: compleet bio-assortiment (meer dan 8.000 artikelen). Tot hun klanten behoren koks, casino's, mensa, ziekenhuiskeukens en cateringbedrijven, alsook schoolkeukens, vergader- en congressentra en hotels

46. All Organic Trading GmbH – Naturkost Großhandel

Heisinger Straße 45
D-87437 Kempten (Allgäu)
T +49 (0) 831 960 98 60
info@aot.de
www.a-o-t.com

Omzet (in mln. euro): 8,5 (2013)
Zaakvoerder: de heer Fabian Breisinger
Aanbod: biovakgroothandelaar voor spijsoolie en speciale oliën voor de natuurlijke cosmetica alsook biologische halffabricaten en diverse natuurvoeding

47. Naturkost Übelhör GmbH & Co. KG

Friesenhofen-Bahnhof 23-25
D-88299 Leutkirch-Friesenhofen
T +49 (0) 7567 98 81-0
info@organic-germany.com
www.naturkost-uebelhoer.de

Omzet (in mln. euro): 9,6 (2012)
Zaakvoerder: de heer Christian Übelhör
Aanbod: groothandel in bioproducten en biograndstoffen en de veredeling, opslag en distributie ervan

48. Grosshandel für Naturkost GmbH

Zum Degenhardt 26
D-88662 Überlingen
T +49 (0) 755194790
info@bodan.de
www.bodan.de

Omzet (in mln. euro): 68,4 (2013)

Zaakvoerders: de heer Dieter Hallerbach en mevrouw Sascha Damaschun
Inkoopverantwoordelijke: de heer Michael Beer
Aanbod: compleet bio-assortiment (meer dan 8.000 artikelen)

49. Gerald Bartke GmbH

Hengdorfer Straße 12
D-91189 Regelsbach
T +49 (0) 9122 872 23-0
info@geraldbartke.de
www.geraldbartke.de

Omzet (in mln. euro): 5,2 (2013)
Zaakvoerder: de heer Gerald Bartke (Inkoop, verkoop)
Aanbod: biogroothandelaars in wijn, fijnkost, kaas

50. Naturkost Erfurt GmbH

Mühlweg 16
D-99091 Erfurt
T +49 (0) 361 565 50 68 00
info@naturkost-erfurt.de
www.naturkost-erfurt.de

Omzet (in mln. euro): 7 (2012)
Zaakvoerders: de heer Thomas Hölscher en de heer Hermann Heldberg
Aanbod: compleet bio-assortiment (ongeveer 8.000 artikelen) in samenwerking met Naturkost Elkershausen

51. Dennree GmbH

Hofer Straße 11
D-95183 Töpen
T +49 (0) 9295 18-0
zentrale@dennree.de
www.dennree.de

Omzet (in mln. euro): 450 (2013)
Zaakvoerder: de heer Thomas Greim
Aanbod: groothandel met een volledig assortiment natuurlijke levensmiddelen (ongeveer 10.000 artikelen) alsook fairtrade levensmiddelen. dennree werkt zowel met de eigen, centraal bestuurd biologische supermarkten "denn's Biomarkt" alsook met franchisenemers onder het denn's-label. Als basis gelden de 1.800 natuurwinkels, die door de groothandelaar beleverd worden alsook een 400-tal winkels onder het marketingconcept "Biomarkt". In 2011 heeft dennree de naam *Vierlinden* biosupermarkten in Keulen en München veranderd naar *denn's* biosupermarkten.

Huismerken: dennree (ongeveer 600 producten), Königshofer (vlees- en worstwaren), Gustoni (Italiaanse specialiteiten), Yalia (natuurlijke cosmeticaproducten). dennree levert ook aan grote afnemers zoals Aleco, Erdi, Füllhorn, FCS, Naturgut, Unbekannt & Buschek, alsook aan Voll Corner.

Websites: www.dennit.de: online shop voor Dennree-klanten
www.livingcrafts.de: online shops voor textiel, schoenen en natuurlijke cosmetica
www.mydennree.de: website voor leveranciers en zakenpartners

52. Biogast GmbH

Baldassgasse 3
A-1210 Wien
T +43 (1) 25 62 343-0
office@biogast.at
www.biogast.at

Zaakvoerder: de heer Horst Moser
Inkoopverantwoordelijken: de heer Günter Paar
mevrouw Monica Batoha
de heer Philipp Haderer

de heer Jan Simka

Aanbod:

verkopen hun producten ook aan Naturata in Duitsland

53. Biogros s.a.r.l. - OIKOPOLIS

---

13. rue Gabriel Lippmann

Parc d'Activité Syrdall

L-5365 Munsbach

Luxemburg

T +352 26 15 19 10

www.biogros.lu

Zaakvoerders:

de heer Änder Schanck en de heer Roland Majerus

Inkoopverantwoordelijken:

de heer Bernhard Jungers (groenten en fruit)

mevrouw Katy Zeimeth (groenten en fruit)

mevrouw Sindy Jahn (groenten en fruit)

de heer Florian Nellinger (droge voeding, verse en zuivelproducten)

de heer Andy Lima (droge voeding, verse en zuivelproducten)

mevrouw Chantal Kurdziel (droge voeding, verse en zuivelproducten)

Aanbod:

verkopen aan Naturata in Duitsland

5.2 Top bioketens (> 5 filialen)

In de voorbije 10 jaar is de appreciatie van biologische levensmiddelen sterk gestegen. Daardoor ontstonden ook alsmaar grotere winkels. Vanaf minimum 350 m² spreekt men van een biosupermarkt, de stijl en de lay-out zijn meestal modern en herinneren zelden aan conventionele supermarkten. Sommige biosupermarkten zijn uitgegroeid tot filiaalnetwerken die intussen in elke grotere stad gevestigd zijn, bijgevolg is de verdringingsconcurrentie ook begonnen.

1. Denn's Biomarkt GmbH

Hofer Straße 11

D-95183 Töpen

T +49 (0) 9295 18 50 00

info@denns.de

www.denns-biomarkt.de

Filialen: 147 (2013)

Omzet (in mln. euro): 145 (2013)

Zaakvoerder:	de heer Thomas Greim
Aanbod:	compleet bio-assortiment (> 11.500 artikelen)
Klantenstructuur:	leveren ook aan een aantal andere filialen van biosupermarktketens, bijv. Aleco, Erdi en Füllhorn. Bovendien levert dennree nog 70-80% van hun producten aan ongeveer 260 onafhankelijke bio supermarkt-exploitanten van de <i>Biomarkt-Verbundgruppe</i> .
Huismerken:	het aantal huismerken ligt bij ongeveer 600, hun omzetaandeel is 15%. Een centrale opslagplaats bij de hoofdzetel, alsook regionale opslagplaatsen in Berlijn, Garching, Gelsenkirchen, Hamburg, Hannover, Stuttgart, Memmingen en Großostheim. Het bedrijf plant in Herne/Duitsland een nieuwe regionale opslagplaats (2.500 m ²). Dennree is ook in Oostenrijk actief.

2. Alnatura Produktions- und Handels GmbH

Darmstädter Straße 63
D-64404 Bickenbach
T: +49 (0) 6257 932 20
info@alnatura.de
www.alnatura.de

Filialen:	87 (2013)
Omzet (in mln. euro):	593 (2013)
Zaakvoerders:	de heer Prof. Dr. Götz E. Rehn en de heer Wulf K. Bauer
Inkoopverantwoordelijken:	de heer Peter Jakobs mevrouw Astrid Paefgen
Aanbod:	compleet bio-assortiment - 5.500 artikelen waarvan 1.000 huismerken (2010)
Huismerken:	Alnatura, Alnatura Origin, Alnavit (50 glutenvrije producten), Aliviana (40 cosmeticaproducten), Alnaviva (lactosevrije zuivelproducten), Alnatura Sélection van premium kwaliteit, Biomio (babyvoeding). Deze producten worden aangeboden in 3.000 filialen van verschillende handelspartners in het binnen- en buitenland. Behalve de detailhandel met Alnatura biosupermarkten, is het bedrijf ook actief als groothandelaar voor Alnatura bioproducten. Tot hun klantenbestand horen o.a. drogisterijen (Budnikowsky, dm) en discounters (Globus, Hit, tegut). Het bedrijf legt bij de winkelinrichting de nadruk op een bewuste omgang met de materialen. De inrichting van de Alnatura filialen bestaat voornamelijk uit hout, natuursteen tegels en gerecycleerde materialen. De wanden zijn met natuurlijke verfstoffen geschilderd, glazen deuren vóór de koelrekken besparen energie. In Lorsch in Südhessen heeft het bedrijf in 2010 een eigen logistiek centrum opgericht. De distributie gebeurt via 4 regionale

biogroothandelaars (Grell, Naturkost West, Rinklin, Terra). Zij beleveren Alnatura in hun regio met verse levensmiddelen, alsook via 2 logistieke dienstverleners.

3. Bio Company GmbH

Rheinstraße 45-46
D-12161 Berlin
T +49 (0) 30 325 142 21 00
info@biocompany.de
www.biocompany.de

Filialen:	35 (2013) + 5 extra filialen (in mei, juni - herfst 2014 - voorjaar 2015)
Omzet (in mln. euro):	100 (2013)
Zaakvoerders:	de heer Georg Kaiser en de heer Hubert Bopp
Inkoopverantwoordelijke:	de heer Manuel Pundt
Aanbod:	compleet bio-assortiment (tot 8.000 artikelen), vooral in Brandenburg, Sachsen, Hamburg en levering aan huis. De importartikelen komen uit biologische fairtrade projecten. Ongeveer 200 huismerk artikelen.

4. basic AG – Lebensmittelhandel

Richard-Strauss-Straße 48/1.OG
D-81677 München
T +49 (0) 89 306 68 96-0
info@basic-ag.de
www.basic-bio-genuss-fuer-alle.de

Filialen:	26 (2013)
Omzet (in mln. euro):	115 (2013)
Zaakvoerder:	de heer Stephan Paulke
Inkoopverantwoordelijke:	de heer Gerhard Sailer
Aanbod:	compleet bio-assortiment (12.000 artikelen) huismerk Basic (rond 350 artikelen, zijn van plan om dit aantal op te drijven tot 400). Leveren, behalve aan de detailhandel met Bio-Basicsupermarkten, sedert 2011 aan filialen van Feneberg, Tengelmann-supermarkten met Basic-huismerken. Sedert mei 2013 leveren ze ook aan de supermarkten van Bünting. Basic koopt het merendeel van het assortiment bij de biogroothandelaar Dennree.

Biowelt.de/basicbio.de: online shops van Basic met ongeveer 2.000 gecertificeerde bioproducten uit het segment droge voeding en drogisterijproducten.

5. EBL-naturkost e.K.

Am Grünen Weg 1
D-90766 Fürth
T +49 (0) 911 951 74-0
ebl@ebl-naturkost.de
www.ebl-naturkost.de

Filialen:	> 23 (2013)
Omzet (in mln. euro):	45,4 (2013)
Zaakvoerder:	de heer Gerhard Bickel
Aanbod:	compleet bio-assortiment (ca. 6.000 artikelen), vooral in de regio Nürnberg. Bovendien is ebl als biovakgroothandelaar voor wederverkopers actief.

6. Super Bio Markt AG

Hansestraße 81
D-48165 Münster
T +49 (0) 2501 98 55-0
info@superbiomarkt.de
www.superbiomarkt.de

Filialen:	21 (2013)
Omzet (in mln. euro):	42,5 (2013)
Zaakvoerders:	de heer Michael Radau en de heer Vasant Desai
Aanbod:	compleet bio-assortiment (ca. 7.000 artikelen) vooral in de deelstaten Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen Het bedrijf koopt haar producten bij de biogroothandelaar Weiling (Coesfeld).

7. VollCorner Biomarkt GmbH

Aldringenstraße 4
D-80639 München
T +49 (0) 89 200 62 37 00
info@vollcorner.de
www.vollcorner.de

Filialen: 12 (2013)
Zaakvoerders: de heer Willi Pfaff en mevrouw Birgit Neumann
Aanbod: compleet bio-assortiment (ca. 3.500-4.000 artikelen). Het bedrijf heeft geen eigen opslagruimte. De beleving gebeurt via dennree. Het bedrijf werkt ook samen met een lokaal logistiek bedrijf die tevens leverancier is van verse producten voor de beleving van alle filialen met regionale producten zoals fruit, groenten en vlees.

8. viv BioFrischeMarkt GmbH

Montanstraße 18-26
D-13407 Berlin
T +49 (0) 30 408 89 95 60
kontakt@viv-biofrischemarkt.de
www.viv-biofrischemarkt.de

Filialen: 10 (2013)
Omzet (in mln. euro): 26 (2013)
Zaakvoerder: de heer Joseph Nossol
Inkoopverantwoordelijke: mevrouw Franziska Unbekannt
Aanbod: compleet bio-assortiment (ca. 4.000-5.000 artikelen). dennree bezit 70% van de aandelen van het bedrijf. viv BioFrischeMarkt GmbH heeft geen eigen opslagruimte. De supermarkten worden via het Berlijnse depot van dennree en via Terra Naturkost beleverd

9. Aleco GmbH

Vogteistraße 2
D-27367 Sottrum
T +49 (0) 4264 31 61
info@alecobio.de
www.alecobio.de

Filialen: 14 (2013)
Omzet (in mln. euro): 7,2 (2012)
Zaakvoerder: de heer Georg Appel
Aanbod: compleet bio-assortiment. Aleco-leverdienst "Natur ins Haus" voor eindconsumenten vanaf een minimum aankoop van 30 euro. Het bedrijf heeft geen eigen opslagruimte. Bevoorrading gebeurt via de depots van de biagroothandelaar dennree in Hamburg en Hannover.

10. Erdkorn GmbH Bio-Lebensmittel-Filialbetrieb

Postfach 50 01 40
D-22701 Hamburg
T +49 (0) 40 89 00 79 60
info@erdkorn.de
www.erdkorn.de

Filialen: 8 (2013)
Omzet (in mln. euro): 11 (2012)
Zaakvoerder: de heer Samir Besic
Aanbod: compleet bio-assortiment (ca. 5.000 artikelen), vooral aanwezig in de regio's Hamburg, Berlin, Kiel, Hannover en Keulen

11. NaturGut GmbH

Schwabstraße 139
D-70193 Stuttgart
T +49 (0) 711 652 24 80
info@naturgut.net
www.naturgut.net

Filialen: 8 (2013)
Omzet (in mln. euro): 18 (2013)
Zaakvoerder: de heer Nikolaos Tsiris
Aanbod: compleet bio-assortiment (ca. 3.500 artikelen). De aankoop volgt voornamelijk via dennree alsook via regionale groothandelaars voor seizoenartikelen. Vooral filialen in Stuttgart en omgeving.

12. LPG BioMarkt GmbH

Mehringdamm 20-30

D-10961 Berlin
T +49 (0) 30 694 77 25
info@lpg-biomarkt.de
www.lpg-biomarkt.de

Filialen: 7 (2013)
Omzet (in mln. euro): 2,1 (2013)
Zaakvoerders: de heer Ludwig Rieswick en de heer Werner Schauerte
Aanbod: compleet bio-assortiment (tot 18.000 artikelen, waarvan 40% regionale producten). Hebben geen eigen opslagruimte. Bevoorrading van de supermarkten gebeurt hoofdzakelijk direct door de producenten. Een deel van de producten wordt gekocht via de natuurkost groothandelaar Terra Naturkost.

13. FVS Biomarkt GmbH und Co. KG

Spitalstraße 7
D-85276 Pfaffenhofen
T +49 (0) 8441 78 71 21
buero@landmanns.de
www.landmanns.de

Filialen: 6 (2013)
Omzet (in mln. euro): 41 (2012)
Zaakvoerdster: mevrouw Eva-Maria Troidl
Aanbod: compleet bio-assortiment. Het bedrijf koopt hoofdzakelijk direct bij de producenten, bepaalde segmenten van het assortiment worden via vakgroothandelaars zoals dennree und Rapunzel gekocht.

14. Erdi

Neckarstraße 152A
D-70190 Stuttgart
T +49 (0) 711 262 18 05
service@erdi.de
www.erdi.de

Filialen: 5 (2013)
Omzet (in mln. euro): 3,3 (2012)
Zaakvoerder: de heer Karl Hässner
Aanbod: Compleet bio-assortiment. Het bedrijf heeft geen eigen opslagruimte. Bevoorrading gebeurt via het depot van dennree in Stuttgart.

15. Füllhorn Sulzfeld Naturkost und Naturwaren Handels GmbH

Neuhöfer Straße 45
D-75056 Sulzfeld
T +49 (0) 7269 91 11 31
info@fuellhorn-biomarkt.de
www.fuellhorn-biomarkt.de

Filialen: 5 (2013)
Omzet (in mln. euro): 4 (2012)
Zaakvoerder: de heer Wolfgang Mayer
Aanbod: compleet bio-assortiment (ca. 4.000 artikelen). Het bedrijf heeft sinds 2010 een eigen online shop, heeft geen eigen opslagruimte, dennree organiseert de leveringen. In 2013 werden 7 filialen aan dennree verkocht.

5.3 Top discounters met eigen biomerken

Duitsland is het land bij uitstek waar een belangrijk deel van de levensmiddelen (meer dan 1/3de) wordt verkocht via 'prijzvechters' zoals Aldi, Lidl en Plus. In dit segment is weinig ruimte voor producten die duurder zijn.

De maatschappelijke evolutie en de behoefte aan gezonde voeding hebben het koopgedrag echter veranderd, waarop de handel in bijna alle afzetkanalen met de invoer van eigen biomerken gereageerd heeft. Typisch voor huismerken is een assortiment dat altijd uitgebreid kan worden in verschillende productcategorieën om de consumenten te binden. Het assortiment gaat van het klassieke bioproduct, zoals muesli en gedroogde vruchten, tot bioconvenienceproducten.

(c) by JMB Blog 2010, MARKT aktuell

1. Edeka Zentrale AG & Co. KG (Netto, Edeka, Spar)

New-York-Ring 6
D-22297 Hamburg
T +49 (0) 40 63 77-0
info@edeka.de
www.edeka.de

Filialen: 7.811 (2013)
Omzet in mio euro: 49.636 (prognose 2013)
Zaakvoerders: de heer Markus Mosa, de heer Martin Scholvin en de heer Michael Wulst
Inkoopverantwoordelijken: mevrouw Sandra Schmid (verse producten)
de heer Gottfried von Laue (verse producten)
de heer Hans-Jürgen Moog (droge voeding)
de heer Dr. Dirk Eßmann (droge voeding)
de heer Frank Staffeld (non-food)
Aanbod: biohuiskmerk: Bio Wertkost

2. REWE Zentral AG - Gruppe

Domstraße 20
D-50668 Köln
T +49 (0) 221 149-0
impresum@rewe-group.com
www.rewe-group.com

Filialen: 4.462 (2013)
Omzet in mio euro: 37.271 (prognose 2013)
Zaakvoerders: de heer Alain Caparros, de heer Manfred Esser, de heer Jan Kunath, de heer Christian Mielsch, de heer Lionel Souque en de heer Frank Wiemer
Inkoopverantwoordelijken: de heer Manfred Esser (hoofd strategische inkoop)
de heer Hubert Schumacher (strategische inkoop food)
de heer Guido Siebenmorgen (strategische inkoop food)
mevrouw Gerlinde Sulzmaier (strategische inkoop food)
de heer Torsten Stau (strategische inkoop non-food)
Aanbod: biohuiskmerk: Rewe Bio
Behalve de biostandaarden bevatten de producten geen toegevoegde aroma's, geen gistextracten als smaakversterkers. Ze zijn door de specifieke teelt en verwerking gecertificeerd door de

Naturland federatie. Fruit en groenten worden aangekocht bij uitverkozen REWE Bio boeren (meer dan 80%).

3. Metro Group

METRO Group

The Spirit of Commerce

Metro-Straße 1
D-40235 Düsseldorf
T +49 (0) 211 68 86-0
kontakt@metro.de
www.metrogroup.de

Filialen: 311 (2013)
Omzet in mio euro: 29.933 (2013 prognose)
Zaakvoerders: de heer Olaf Koch, de heer Mark Frese, de heer Pieter Haas en de heer Heiko Hutmacher
Inkoopverantwoordelijken: de heer Patrick Müller-Sarmiento (Real Food)
de heer Jörg Kramer (Real Non-food)
de heer Johannes Kemper (Media-Saturn)
de heer Alain Cappannelli (Metro C+C)
Aanbod: volledig assortiment

4. Schwarz Gruppe (Lidl, Kaufland)

Rötelstraße 30
D-74172 Neckarsulm
T +49 (0) 7132 94 00 / T +49 (0) 800 435 33 61
kontakt@lidl.de
www.lidl.de

Rötelstraße 35
D-74172 Neckarsulm
T +49 (0) 7132 94 00
service@kaufland.de
www.kaufland.de

Filialen: 3.887 (2013)
Omzet in mio euro: 32.260 (prognose 2013)
Zaakvoerders: de heer Frank Lehmann (Kaufland) en de heer Klaus Holland (Lidl)
Inkoopverantwoordelijken: de heer Frank Hirnschal (Kaufland)
de heer Robin Goudsblom (Lidl)
Aanbod: biohuiskmerk: BioTrend
Ongeveer 1.600 artikelen. Het is de bedoeling dat het huiskmerk op middellange termijn 20% van het assortiment uitmaakt. Fairglobe is het huiskmerk voor producten uit fairtrade, waaronder ook bioproducten.

5. Aldi Einkauf GmbH & Co. OHG (Süd)

Burgstraße 37
D-45476 Mülheim an der Ruhr
T +49 (0) 1803 25 27 22
mail@aldi-sued.de
www.aldi-sued.de

Filialen:	1.810 (2013)
Omzet in mio euro:	14.800 (prognose 2013)
Zaakvoerders:	de heer Markus Balter, de heer Ralf Borbet e.a.
Inkoopverantwoordelijke:	mevrouw Jeannette Thull
Aanbod:	biohuismerk: Bio

6. Aldi Einkauf GmbH & Co. OHG (Nord)

Eckenbergstraße 16
D-45307 Essen
impresum@aldi-nord.de
www.aldi-nord.de

Filialen:	2.424 (2013)
Omzet in mio euro:	11.250 (prognose 2013)
Zaakvoerders:	de heer Theo Albrecht, de heer Oliver Elsner, e.a.
Inkoopverantwoordelijken:	de heer Rolf Buyle de heer Lars Badtke de heer Olaf Ramroth de heer Mario Elbers de heer Rayk Mende
Aanbod:	biohuismerk: Gut Bio - Einfach gut leben

7. Lekkerland Deutschland GmbH & Co. KG

Europaallee 57
D-50226 Frechen
T +49 (0) 2234 18 21-0
info@lekkerland.de
www.lekkerland.de

Klanten:	61.400 (2013)
Omzet in mio euro:	8.350 (prognose 2013)
Zaakvoerder:	de heer Frank Fleck
Inkoopverantwoordelijken:	de heer Rikus Kolster (algemeen) de heer Klaus Lützig (food) de heer Michael Korten (dranken) de heer Peter Pütz (rookwaren) de heer Marc Oliver Heinze (foodservice)
Aanbod:	volledig assortiment

8. NORMA Lebensmittelfilialbetrieb Stiftung & Co. KG

Heisterstraße 4
D-90441 Nürnberg
T +49 (0) 911 759 19 93

Kontakt-Formular-Internet@norma-online.com
www.norma-online.de

Filialen:	1.280 (2013)
Omzet in mio euro:	3.000 (prognose 2013)
Zaakvoerders:	de heer Gerd Köber en de heer Robert Tjon
Inkoopverantwoordelijken:	de heer Jean-Philippe Mathis (internationaal) de heer Wolfgang Stütz (nationaal)
Aanbod:	biohuismerk: Bio Sonne

9. Kaiser's Tengelmann GmbH

Wissollstraße 5-43
D-454748 Mülheim an der Ruhr
T +49 (0) 208 37 77-0
kundenservice@ktmh.de
www.kaisers.de

Filialen: 506
Omzet in mio euro: 2.170 (prognose 2013)
Zaakvoerders: de heer Raimond Luig en de heer Henrik Haenecke
Inkoopverantwoordelijke: de heer thomas Kühnle
Aanbod: biohuismerk: Naturkind

5.4 Top drogisterijen met bioproducten

---

1. dm-drogerie markt GmbH & Co. KG

Carl-Metz-Straße 1
D-76185 Karlsruhe

Postf. 10 02 33
D-76232 Karlsruhe
T +49 (0) 721 559 20
servicecenter@dm.de
www.dm.de

Filialen: 1.453 (2013)
Omzet (in mln. euro): 5.900 (prognose 2013)
Zaakvoerder: de heer Erich Harsch
Inkoopverantwoordelijken: mevrouw Petra Schäfer en de heer Christoph Werner
Aanbod: producten van Alnatura, sinds 2011 ook bio en fairtrade gecertificeerde chocolade

2. Dirk Rossmann GmbH

ROSSMANN

Isernhägener Straße 16
D-30938 Burgwedel
T +49 (0) 5139 898 49 99
service@rossmann.de
www.rossmann.de

Filialen: 1.864 (2013)
Omzet (in mln. euro): 5.100 (prognose 2013)
Zaakvoerders: de heer Dirk Rossmann, mevrouw Alice Schardt-Rossmann, de heer Klaus Praus en de heer Roland Frobel
Inkoopverantwoordelijken: de heer Rainer Kloeters
de heer Michael Naujock
de heer Uwe Matthäus
Aanbod: biohuismerk: Enerbio, ca. 240 producten

3. Müller Großhandels Ltd. & Co. KG

Albstraße 92
D-89081 Ulm-Jungingen
T +49 (0) 731 174-0
info@mueller.de
www.mueller.de

Filialen: 498 (2013)
Omzet (in mln. euro): 2.781 (prognose 2013)
Zaakvoerders: de heer Erwin Müller en mevrouw Elke Menold
Inkoopverantwoordelijke: de heer Helmut Glaser
Aanbod: BioPrimo en Terra Naturi (veganistisch)

4. Iwan Budnikowsky GmbH & Co. KG

Wandsbeker Königstraße 62
D-22041 Hamburg
T +49 (0) 40 682 79-0
info@budni.de
www.budni.de

Filialen:	170 (2013)
Omzet (in mln. euro):	455 (prognose 2013)
Zaakvoerders:	de heer Cord Wöhlke, de heer Christoph Wöhlke en mevrouw Julia Wöhlke
Inkoopverantwoordelijken:	de heer Manfred Rickers de heer Andreas Völckers
Aanbod:	ca. 4.000-20.000 artikelen (daaronder ook producten uit het Alnatura-assortiment)

5.5 De Duitse handelsagent

Voor de distributie van bioproducten wordt in Duitsland dikwijls een beroep gedaan op een handelsagent of een handelsagentuur. Zij vertegenwoordigen producten van meerdere bedrijven bij hun Duitse klanten. De keuze om met een handelsagent samen te werken, is vooral aan te raden bij producten die enige toelichting nodig hebben.

De lijst met alle handelsagenten voor bioproducten is te lang voor deze studie. U kan deze lijst online inkijken op de volgende website: www.handelsvertreter.de

FIT Keulen kan u ook helpen bij uw zoektocht naar handelsagenten.

In een studie van 2014 onder de naam “*De handelsagent in Duitsland - Uw partner voor export*” vindt u nuttige informatie over de samenwerking met handelsagenten in Duitsland. Deze studie kan u downloaden via www.flandersinvestmentandtrade.be onder de rubriek „Marktinformatie/Sectoren“ (na inloggen).

---

6 Fair trade

Bij fair trade of eerlijke handel gaat het om rechtvaardigheid en bestrijding van armoede. Bijvoorbeeld: werknemers worden niet uitgebuit en boeren krijgen een eerlijke prijs voor hun producten. In de winkel kun je fairtradeproducten herkennen aan een keurmerk. Van het fairtrademodel profiteren ongeveer 1,5 miljoen mensen in 60 ontwikkelingslanden. Om een dergelijk label op uw product te kunnen zetten, moet u gecertificeerd zijn door de *Fairtrade Labelling Organization International FLO* (www.fairtrade.net).

"Fair Trade ist das nächste Bio"

In de afgelopen jaren hebben de bio-assortimenten de markt veroverd. Voor de producten uit de fairetradedhandel wordt dezelfde ontwikkeling verwacht. Vooral in de westerse landen noteert de fairetradedhandel sedert jaren een enorme groei. Volgens een representatieve enquête in Duitsland kennen 81% van de consumenten het *Fair-Trade-Siegel*. De meerderheid van de ondervraagde personen koopt "occasioneel" en 12% "regelmatig" tot "zo vaak mogelijk" producten van eerlijke handel.

Een grotere consumptie van eerlijk verhandelde producten is volgens de consumenten nog verhinderd door onduidelijkheden over de respectievelijke zegels alsook te weinig informatie. Pas als derde argument komt de prijs. De helft van de ondervraagden is bereid, 10% meer te betalen voor een eerlijk verhandeld product.

Volgens futuroloog Thomas Huber is de positieve houding van de consumenten tegenover dit thema een gevolg van een algemeen maatschappelijke trend: Huber beschrijft de hedendaagse consumenten als "bewuste consumenten" ("Conscious Consumer"), die de oorsprong van producten belangrijk vinden en ook de meerwaarde appreciëren voor wat gezondheid en het duurzaamheid betreft. De eerlijke handel is al lang geen niche meer en wordt meer en meer een algemene trend.

In de supermarkten wordt steeds meer voor fairtrade producten geopteerd. De supermarktketen LIDL heeft meegedeeld dat ze haar assortiment met producten uit de eerlijke handel zal uitbreiden.

In 2012 kochten de Duitse consumenten fairtrade gecertificeerde producten ter waarde van ongeveer een half miljard euro, dat is een stijging van 33% tegenover het jaar daarvoor. De omzet is gedurende de laatste tien jaar meer dan vertienvoudigd. Koffie is nog altijd het meest succesvolle fairtradeproduct, gevolgd door bloemen, vruchtensappen en bananen. De redenen voor dit succes zijn de grotere productverscheidenheid, meer fairtradeproducenten, meer engagement in de handel en in de gastronomie alsook de grotere vraag van de consumenten.

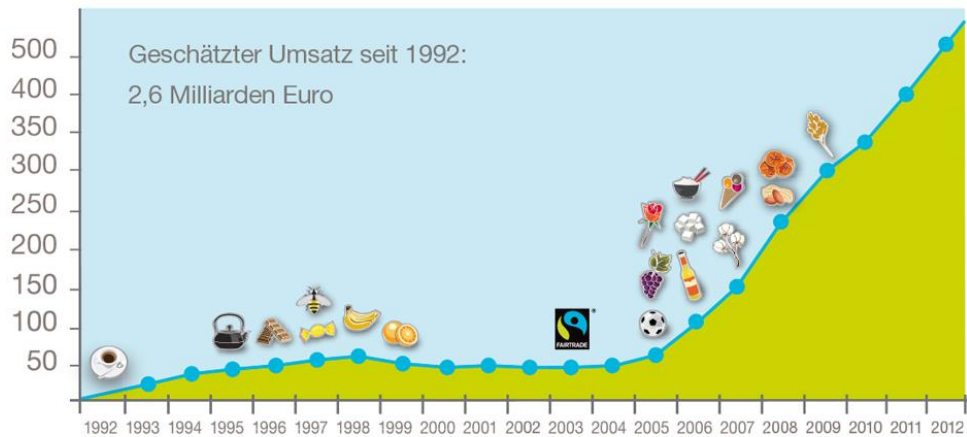
FAIRE VERScheidenheid IN DE HORECA

Sinds 2004 is de verkoop van fairtradeproducten in de horeca meer dan verviervoudigd. Vooral bij koffie steeg de vraag naar eerlijk verhandelde biokoffie: in 2010 werden 336 miljoen kopjes fairdekoffie in meer dan 18.000 koffiebars, bakkerijfilialen, kantines en andere gastronomische inrichtingen geschonken. Tegelijkertijd is de verscheidenheid aan fairtrade producten voor de horeca constant gegroeid. Behalve koffie, thee en cacao en sap zijn ook rijst, kruiden, suiker, chocolade,

wijn, verse vruchten, textiel uit fairtradekatoen (bijvoorbeeld tafellinnen) en consumptie-ijs in de horeca in fairtradekwaliteit verkrijgbaar

AFZET VAN FAIRTRADEPRODUCTEN IN DETAIL

Umsatz von Fairtrade-zertifizierten Produkten in Deutschland (in Mio. EUR)*

* auf Basis von durchschnittlichen Endverbraucherpreisen

Jahr	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Geschätzter Umsatz / Mio.	56 DM/29 €	80 DM/41 €	90 DM/46 €	100 DM/52 €	125 DM/64 €	130 DM/67 €	110 DM/57 €	100 DM/52 €	112 DM/56 €	51 €	51 €	58 €	72 €	110 €	142 €	213 €	267 €	340 €	400 €	533 €

* op basis van gemiddelde consumentenprijzen

6.1 Fairtradehandelsvennootschappen

De fairtradeproducten worden via fairtradehandelsmaatschappijen en gespecialiseerde importeurs aan de industriestaten geleverd. Alternatieve handelsmaatschappijen drijven uitsluitend handel volgens de principes van de fairtrade.

Officieel toegelaten leveranciers van wereldwinkels:

1. El Puente GmbH

Lise-Meitner-Straße 9
D-31171 Nordstemmen
T +49 (0) 5069 348 90
info@el-puente.de
www.el-puente.de

Zaakvoerders: de heer Stefan Bockemühl en de heer Martin Moritz

2. Globo Fair Trade Partner GmbH

Westerntor 26
D-31699 Beckedorf
T +49 (0) 5725 70 60 60
info@globo-fairtrade.de
www.globo-fairtrade.com

Zaakvoerders: de heer Manfred Winkler en mevrouw Myoung-Hee Lim-Winkler

3. Contigo Fairtrade GmbH

Wilhelm-Lambrecht-Straße 3
D-37079 Göttingen
T +49 (0) 551 20 92 10
info@contigo.de
www.contigo.de

Zaakvoerders: de heer Ingo Herbst en de heer Ralph Wüstefeld

4. GEPA - The Fair Trade Company

GEPA-Weg 1
D-42327 Wuppertal
T +49 (0) 202 26 68 30
info@gepa.org
www.gepa.de

Zaakvoerder: de heer Robin Roth

5. Kallari eG

Melanchthonstraße 30
D-72074 Tübingen
T +49 (0) 177 877 34 27
info@kallari-eg.de
www.kallari-eg.de

Zaakvoerdster: mevrouw Nina Postweiler

6. FairTradeCenter Breisgau GmbH

Hauptstraße 25
D-79359 Riegel
T +49 (0) 7642 92 50 82
office@fairtradecenter.info
www.fairtradecenter.info

Zaakvoerder: de heer Mathias Gosling

7. Original Food GmbH

ORIGINAL
FOOD

Kartäuserstraße 61
D-79104 Freiburg
T +49 (0) 761 28 28 90
post@originalfood.de
www.originalfood.de

Zaakvoerder: de heer Florian Hammerstein

8. dwp eG

Hinzistobler Straße 10
D-88212 Ravensburg
T +49 (0) 751 36 15 50
a.zinke@dwp-rv.de
www.dwp-rv.de

Zaakvoerders: de heer Thomas Hoyer en de heer Rainer Ziesel

7 Bekende biomerken in de Duitse vakhandel

De Rit
NATURFEINKOST

**ERDMANN
HAUSER**

SPIELBERGER
Mühle

voelkel
Naturkostsäfte
seit 1936

ALNATURA®
Super Natur Markt

DAVERT
natürlich geöffnet!

dennree

Holle
byodo

SONNENTOR
Natur für die Sinne.

NATURATA
Korn
YOGI TEA®
Serve your Spirit

BIOVEGAN
Lebte, was man nicht essen darf!

basic
Bio für alle

BEUTELBACHER
Frucht- und Gemüsesäfte

Herbaria

ZWERGENWIESE®

RAPUNZEL

Tartex

VIVANI
ORGANIC CHOCOLATE

8 Belangrijke Duitse beurzen

Beurs	Website	Informatie
Agritecnica	www.agritecnica.com	Landbouwtechniekbeurs met speciale aanbiedingen voor de biolandbouw
Anuga	www.anuga.de	Tweejaarlijkse voedingsmiddelenvakbeurs in Keulen
BioFach	www.biofach.de	Jaarlijkse, grootste vakbeurs op het gebied van biologische landbouw en bioproducten in Nürnberg
Bionord	www.bionord.de	De vakbeurs voor de natuurlijke voedingsmiddelenvakhandel in Hamburg
Food Ingredients Europe	www.fi-events.com	Frankfurt
Fruit Logistica	www.fruitlogistica.de	Berlijn
Internationale Grüne Woche	www.gruenewoche.de	Jaarlijkse voedingsmiddelenbeurs in Berlijn
Internorga	www.internorga.com	Hamburg
ÖkoMesse Schwäbisch Hall	www.oekomesse-sha.de	Milieuforum voor de regio Hohenlohe - Franken - Ostalb
Drinktec	www.drinktec.com	München

---

9 Links

Actuele informatie over de biolandbouw in Duitsland vindt u op de volgende websites:

Tijdschriften

Website	Informatie
www.biohandel-online.de	Tijdschrift
www.biopress.de	Tijdschrift voor natuurproducten
www.eve-magazin.de	Tijdschrift, wordt verdeeld in de biowinkels
www.lz-net.de	Tijdschrift
www.natuerlich-magazin.de	Tijdschrift
www.schrotundkorn.de	Tijdschrift verdeeld in de biowinkels
www.gv-rationell.de	Tijdschrift i.v.m. biotrends en duurzaamheid in grootkeukens
www.lebensmittelpraxis.de	Tijdschrift

Algemene informatie

Website	Informatie
ec.europa.eu/agriculture/organic/splash_en	EU-portaal voor het <i>Bio-Siegel</i>
www.bio-siegel.de	Officiële website voor het Duitse <i>Bio-Siegel</i>
www.oekolandbau.de	Informatieportaal i.v.m. biolandbouw, het portaal gaat uit van het Nationaal Bureau Biolandbouw, een afdeling van het Federaal Bureau voor Landbouw en Voeding
www.verbraucherzentralebayern.de	Onafhankelijke, vooral met openbare middelen gefinancierde organisatie zonder winstoogmerk. Doel: consumenten te informeren, raad te geven en te ondersteunen bij vragen over het privégebruik

Marktinformatie

Website	Informatie
www.agromilagro.de	Bedrijf dat marktonderzoeken verricht
www.biovista.de	Informatie over de biomarkt en analyses (betalend)
www.foodwatch.de	Onafhankelijke organisatie zonder winsttoogmerk. Foodwatch brengt de consumentonvriendelijke praktijken van de voedingsmiddelenindustrie aan het licht en vecht voor het recht van de consumenten voor gezonde en goede voeding
www.gfk.com	Markt onderzoeksinstituut
www.ami-informiert.de	Centrale instantie voor markt- en prijsinformatie over de landbouwmarkt
www.tns-infratest.com	Marktonderzoeksbureau

Lijsten met adressen van leveranciers / handelaars

Website	Informatie
www.bio-markt.info	Actuele vakinformatie i.v.m. de biobranche, zoekmachine voor bio supermarkten in Duitsland, online magazine voor de natuurlijke voedingsmiddelenhandel
www.bio-partner.de	Netwerk met 13 groothandelaars
www.bioverzeichnis.de	Internetportaal met informatie en adressen
www.biovista.de	Onafhankelijk handelsplatform en objectieve hulp voor retailers en producenten op de biomarkt
www.ecoinform.de	Ecoinform is een grote database over bioproducten en fairtrade producten in Duitsland. Het in 1999 opgerichte portaal omvat actueel vele duizenden producten (20.000 bioproducten van meer dan 600 producenten).
www.eco-world.de	Internetportaal met adressen, informatie, nieuws
www.naturkost.de	Internetportaal met vele adressen
www.naturkost-suedbayern.de	Vereniging van detailhandelaars uit Zuid-Beieren
www.organic-bio.com	Internationale lijst van groothandelaars en leveranciers van biovoedingsmiddelen

Federaties in Duitsland

Website	Informatie
www.boelw.de	De Bund Ökologische Lebensmittelwirtschaft e.V. (BÖLW) = de vereniging van biovoedingsmiddelen, is een federatie van agrarische producenten, verwerkers en handelaars in biovoedingsmiddelen. Zij doet aan public relations rond het thema biologische productie van voedingsmiddelen en wil het imago ervan in de maatschappij bevorderen.
www.n-bnn.de	Bundesverband Naturkost Naturwaren Einzelhandel e.V. = Nationale Federatie van natuurlijke voedingsmiddelen, natuurlijke producten.
www.ifoam.org	<i>International Federation of Organic Agricultural Movements</i> . In 1972 gesticht, wereldwijd overkoepelend orgaan van organisaties in de biologische landbouw met ongeveer 750 leden in zo'n 100 landen.

Interessante links in België

Website	Informatie
www.certisys.be	Controledienst
www.mijnflandria.be en www.vlam.be	Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing
www.landwijzer.be	Opleidingscentrum
www.motherearth.org	Informatiedienst
www.velt.be	Vereniging van bioconsumenten
www.vredeseilanden.be	Noord-Zuidorganisatie voor voedselzekerheid
www.pcbt.be	PCBT, Interprovinciaal Proefcentrum voor de Biologische Teelt

Disclaimer

De informatie die u in deze publicatie vindt, is bedoeld als achtergrondinformatie die u moet in staat stellen een beeld te vormen met betrekking tot de hierin behandelde materie. Zij is met de grootste zorg verzameld op basis van de beschikbare data en documentatie op het ogenblik van de publicatie. Deze publicatie heeft bijgevolg niet de ambitie van volledigheid of geldigheid voor uw specifieke situatie. Zij kan bijgevolg nooit beschouwd worden als een juridisch, financieel of ander gespecialiseerd advies. Flanders Investment & Trade (FIT) kan in die zin nooit verantwoordelijk gesteld worden voor gebeurlijke foutieve vermeldingen, weglatingen of onvolledigheden in deze publicatie. FIT kan evenmin verantwoordelijk worden gesteld voor het gebruik of de interpretatie van de informatie in deze publicatie. De verwijzingen in deze publicatie naar bepaalde entiteiten, bedrijven en/of personen houden geen bijzondere aanbevelingen in die voor Flanders Investment & Trade enige verantwoordelijkheid zou kunnen teweegbrengen.

Datum van publicatie: juli 2014